

AİLE ÖĞRETMEN İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİ ÖLÇEĞİ

Derya ATABEY, Fatma TEZEL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi Eğitimi Bölümü, Ankara

Özet

Eğitimin her basamağında özellikle okul öncesi eğitimde istenilen düzeye ulaşmak için öğretmenler ve aileler arasında iyi iletişim ve güçlü işbirliğinin olması gerekir. Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıfında görev alan öğretmenlerle aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açısına göre değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan "Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği" nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini görülmeye sıklığı, duyarlılık ve kitle büyüklüğü dikkate alınarak, çocuğu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıfına devam eden 1200 aile oluşturmuştur. Geçerlik-güvenirlik testleri olarak "Faktör Analizi" ve "Cronbach Alpha" katsayıları hesaplanmıştır. 62 maddeden oluşan "Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği" nin güvenilirlik katsayısı 0,982 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmeni, İletişim, İşbirliği, Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği

THE SCALE OF COMMUNICATION AND COOPERATION BETWEEN FAMILY AND TEACHER

Abstract

It is necessary that a good communication and relationship be established between teachers and families so as to reach the desired level at every stage of education, in particular at preschool education. The current study was carried out to test the validity and reliability of "The Scale of Communication and Cooperation between Family and Teacher", which was developed in order to evaluate the communication and cooperation between the teachers working at the kindergartens within official primary schools of the Ministry of Education and families in terms of the perspective of families. The sampling of the study comprised of 1200 families whose children attended to a kindergarten within official primary schools of the Ministry of Education by paying special attention to incidence, sensibility and size of group. "Factor Analysis" and "Cronbach Alpha" coefficient were calculated as validity-reliability tests. The reliability coefficient of "The Scale of Communication and Cooperation between Family and Teacher", which was made up of 62 items, was taken as 0.982.

Keywords: Preschool Teacher, Communication, Cooperation, the Scale of Communication and Cooperation between Family and Teacher

1. Giriş

Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği

Okulöncesi dönemde çocuklarımızın eğitim hedeflerini saptarken çocuğu tek başına düşünmek mümkün değildir. Çocuk ailesi ile bir bütündür. Eğitimci olarak başarılı bir okul öncesi eğitim amaçlanıyorsa içine anne babayı da alan ve okul aile işbirliğine önem veren hedefler oluşturulmalıdır (1).

Çocuğun gelişiminde kendi dışında bir çok etken rol oynamaktadır. Çocuğa verilen fırsatlar, motivasyonlar, öğretmen ve ailelerin rehberliği ve işbirliği ile çocuğun tüm alanlarda sağlıklı gelişimi sağlanabilir. Çocuk zamanının önemli bir kısmını ailesi ile birlikte geçirmekte ve aile içindeki birçok olgu ve olaydan etkilenmektedir. Aile çocuğun informal eğitiminin gerçekleştirildiği, okullar ise formal eğitimin verildiği kurumlardır. Toplumsal amaçlara ulaşmada bu iki eğitim sürecinin birbiri ile bütünleşmesi ve tutarlılık göstermesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle okul aile arasında etkili bir iletişim ve işbirliğinin sağlanması önem taşımaktadır. Ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar ve etkinliklere katılımları, aile öğretmen ve çocuklar açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır (2,3,4).

Çocukların öğrenmeleri için gerekli olan sorumlulukları aileler ve eğitimciler aralarında paylaşmalıdırlar. Aileler ve eğitimciler çocuğun hayatında ne kadar önemli rolleri olduğunun farkında olmalıdırlar (5).

Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve verilen eğitimin sürekliliğinin sağlanması için okul aile işbirliği şarttır. Karşılıklı iletişim kurulmalı, aileler ve öğretmenler birbirlerinin bakış açılarını anlamaya çalışmalıdırlar. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları ne denli kaliteli olursa olsun aile tarafından desteklenmedikçe çocuklarda kalıcı davranış değişiklikleri sağlamak ve okul öncesi eğitimin hedeflerine ulaşmak mümkün olmayacaktır. Bu işbirliğinde her iki tarafın da katılımının sağlanması gerekmektedir. Aileleri birer iş arkadaşı olarak gören öğretmenler ailelerle daha çok işbirliği yapmaktadırlar (6, 7, 8).

Çocukların gelişimleri için yüksek kaliteli programlarda aile ve personel arasında iletişim olmak zorundadır. Etkili aile öğretmen iletişimi çocukların öğrenmelerini desteklemeye ve çok önemli olan okul aile işbirliğinin büyüyerek gelişmesine yardım etmektedir. İşte bu nedenle okul aile arasında etkili bir iletişim ve işbirliğinin sağlanması önem taşımaktadır (9,10,3).

Ailenin ve okulun bir arada çalışması, fikir ve bilgi alışverişini sağlamaktadır. Ayrıca okulda verilen eğitimin evde de desteklenmesi ve pekiştirilmesiyle eğitim kalıcı nitelik kazanır (11).

Okul aile işbirliği ile öğretmenler, programı daha kolay gerçekleştirebilirler, sağlıklı bir sonuca ulaşabilirler, sorumlulukları paylaşabilirler, hedeflere ulaşabilirler, iş tatminindeki artışı sağlayabilirler (1).

Okul aile işbirliği ile aileler, çocuklarının eğitiminde kendi rollerinin öneminin farkına varabilirler, çocuklarının gelişimine çok yönlü olarak katkıda bulunabilirler, kendi ilgi, yetenek ve becerilerinin farkına varabilirler, çocuklara duydukları saygı artar, onları birey olarak görebilirler, çocukla sağlıklı iletişim kurabilirler, zaman ayıramamaktan dolayı duydukları suçluluk duygusunu yok edebilirler, yeni beceriler kazanabilirler (1).

Çağdaş ve ekonomik toplumun gerektirdiği; duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, araştırmacı, meraklı, girişimci, kendi kendine karar verebilen, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini kullanma becerisine sahip ve öz denetim geliştirebilen çocuklar yetiştirebilmek ancak okul ve ailenin iş birliği ile mümkün olacaktır (6).

Okul aile işbirliği çocukların, mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmalarını sağlar. Okul ile ev arasında, çocuklara gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarının ortadan kalkması, evin devamı olan güvenli bir ortamda daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratılabilmesini sağlar. Çocuklar ailelerini ve öğretmenlerini işbirliği içinde gördüklerinde, okulun aileleri tarafından değerli olarak görüldüğü mesajını alırlar. Öğretmenler ve aileler birlikte çalıştıkları zaman çocukları için yapabilecekleri neredeyse sınırsızdır (1, 7, 12).

Literatür incelendiğinde; okul aile işbirliğinin sağlanması için öğretmenler ile aileler arasındaki iletişim ve işbirliğinin, aile ve öğretmen bakış açısına göre ortaya konması gereklidir. Okul öncesi dönemde öğretmenler ile aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açılarına göre ölçen bir ölçeğin bulunmadığı görülmektedir. Bu çalışma “Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeğinin” geliştirilmesi ve geçerlilik, güvenilirliğinin yapılması yönünden önemlidir. Aile ve öğretmen arasındaki etkili iletişim ve güçlü işbirliği çocukların bütün gelişim alanlarını desteklemeye yardımcı edecektir. Okul öncesi eğitim kurumları ile aileler arasındaki iletişim ve işbirliği sadece çocuklar için değil, aynı zamanda öğretmenler ve aileler içinde kazançlı sonuçlar vereceği, yapılacak araştırmalara ise ışık tutacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıfında görev alan öğretmenlerle aileler arasındaki iletişim ve işbirliğin ailelerin bakış açısına göre değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan “Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği”nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini görülme sıklığı, duyarlılık ve kitle büyüklüğü dikkate alınarak, Basit Rastgele Örneklem varsayımı altında (13) çocuğu Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıfına devam

eden 1200 aile oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bu bölümde ölçeğin geliştirilmesi sürecinde izlenen aşamalar anlatılmıştır.

Literatür Taraması Ve Maddelerin Oluşturulması

Okul aile işbirliği ile ilgili yapılan ulusal ve uluslar arası literatür taraması sonucunda okul aile işbirliğine yönelik araştırmaların ve ölçeklerin olduğu görülmüş ancak, okul öncesi eğitimde okul aile işbirliğine yönelik ölçeğe rastlanmamıştır. “Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeğinin” maddeleri oluşturulurken . “İletişim”, “Beklenti”, “İşbirliği”, “Aile Katılımı” ile ilgili yerli ve yabancı literatürden yararlanılmıştır.

Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeğinin Yapısı

Geliştirilen ölçek, beşli Likert tipi bir ölçektir. Maddelerdeki yanıt seçenekleri “Her zaman”, “Çoğunlukla”, “Arasına”, “Nadiren”, ”Hiçbir zaman” seçeneklerinden oluşmaktadır.

Uzman Görüşlerinin Alınması

Geçerlilik çalışması için ölçek, okul öncesi eğitimi, eğitim bilimleri, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanlarında uzman 5 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Uzmanlardan “Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği”nde yer alan maddeleri çalışmanın amacına uygunluğu, açıklığı ve anlaşılabilirliği açısından incelemeleri, gerekli gördükleri durumlarda maddelerin değiştirilmesi, düzeltilmesi ve çıkartılması ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Uzman görüşleri ve önerileri doğrultusunda ölçekte bazı düzeltmeler yapılarak “Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeğine” ters düşen bazı maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Ön Uygulamanın Yapılması

Uzman görüşü alındıktan sonra, ölçek ön uygulama çalışması için Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıflarına çocuğu devam eden 100 aileye uygulanmıştır. Ön uygulama sonucunda, ölçekte anlaşılmayan maddelerin olmadığı ve uygulamada bir problem olmadığı görülmüştür.

Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği

“Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği” öğretmenlerin ailelerle olan iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açısına göre ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek “Her zaman”, “Çoğunlukla”, “Arasına”, “Nadiren”, ”Hiçbir zaman” maddelerini içeren 5’li likert tipi derecelendirme ölçeği şeklindedir. “İletişim”, “Beklenti”, “İşbirliği”, “Aile Katılımı” olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. İletişim alt boyutunda; “Güler yüzlüdür”, “İlgilidir”, “Çocuğumu alıp bırakma zamanlarımda selam-

laşır” vb. 12 madde, beklenti alt boyutunda; “İşini sever ve işini en iyi şekilde yapmaya çalışır”, “Görüşmek istediğim zamanlarda görüşmeye isteklidir”, “Yapılan etkinlikler ile ilgili bilgi verir” vb. 7 madde, işbirliği alt boyutunda; “Çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda beni bilgilendirir”, “Çocuklar veya sınıf ile ilgili bir karar alırken fikirlerimi alır”, “Okul aile işbirliği çalışmaları için ihtiyaçlarımı göz önünde bulundurur” vb. 21 madde ve aile katılımı alt boyutunda; “Haber mektupları gönderir”, “Planladığı sınıf içi etkinliklere katılmama sağlar”, “Anne babalara yönelik kitapçıklar ve broşürler hazırlar” vb. 22 madde olmak üzere toplam 62 maddeden oluşmuştur. Ölçek çocuğu anasınıfına devam eden ailelere, ailelerden bilgi alınarak (formu doldurmaları yolu ile) uygulanmaktadır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmacılar, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıflarında görev alan öğretmenlerle yüz yüze görüşerek; öğretmenleri, araştırmanın amacı hakkında bilgilendirmiştir. Araştırmacılar tarafından “Aile Kişisel Bilgi Formu” ve üzerinde anasınıfına devam eden rasgele seçilmiş 5 çocuktan her birinin ismi yazılı olan 5 adet “Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği” öğretmene kapalı zarflarla elden teslim edilmiştir. Öğretmenlerden formu üzerinde isimleri yazan çocukların ailelerine dağıtmaları, araştırmanın amacı ve formu nasıl doldurmaları gerektiği hakkında aileleri bilgilendirmeleri istenmiştir. Doldurulan form teslim alınmak üzere bir tarih belirlenmiştir. İlgili tarihte “Aile Kişisel Bilgi Formu” ve “Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği” araştırmacı tarafından öğretmenlerden elden teslim alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıflarına çocuğu devam eden 1200 aileye ölçeğin uygulanması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

“Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği” ile toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılarak “SPSS 12” istatistik paket programı yardımı ile değerlendirilmiştir. Geçerlilik-güvenirlilik testleri olarak “Faktör Analizi” ve “Cronbach Alpha” katsayıları hesaplanmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde “Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeğinin” geçerlilik ve güvenilirlik analizlerine ilişkin sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği Kaiser- Mayer- Olkin Örneklem (KMO) ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin Örneklem	
Ölçüm Değer Yeterliliği	=0,907
Bartlett's Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri = 5102 sd=1891 p=0,000	

Tablo 1 incelendiğinde; Kaiser-Mayer-Olkin örneklem değerinin 0,907 Bartlett değerinin 5102,8 $p=0,000<0,05$ olduğu görülmektedir. KMO değerinin yüksek çıkması ve Bartlett testinin $p<0,05$ çıkması faktör analizinin uygulanabilirliğini ve maddeler arası korelasyonun olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

Maddeler	İletişim	Beklenti	İşbirliği	Aile Katılımı
10	0,786			
9	0,78			
5	0,771			
4	0,766			
6	0,754			
3	0,728			
8	0,696			
1	0,62			
12	0,615			
15	0,587			
2	0,583			
11	0,508			
18		0,924		
19		0,904		
21		0,876		
25		0,603		
23		0,508		
22		0,474		
27		0,457		
48			0,731	
33			0,697	
47			0,685	
31			0,679	
32			0,678	
36			0,652	
37			0,651	
30			0,638	
29			0,605	
43			0,604	
50			0,597	
44			0,566	
34			0,544	
35			0,534	
52			0,533	
51			0,517	
40			0,506	
46			0,48	

Maddeler	İletişim	Beklenti	İşbirliği	Aile Katılımı
45			0,435	
41			0,431	
28			0,427	
72				0,811
61				0,772
74				0,75
60				0,745
58				0,702
64				0,695
55				0,688
62				0,669
71				0,664
57				0,647
54				0,645
63				0,634
66				0,621
59				0,617
56				0,613
68				0,522
67				0,506
73				0,449
69				0,424
70				0,376
65				0,345
53				0,298

Tablo 2 incelendiğinde; toplam ve alt boyut bazında güvenilirlik analizi gerçekleştirildiğinde “İletişim” alt boyutunda; 7., 13., 14. maddelerin , “Beklenti” alt boyutunda; 16., 17., 20., 24., 26. maddelerin , “İşbirliği” alt boyutunda; 38., 39., 42., 49. maddelerin ayırıcı gücü düşük olduğu için çıkarılan maddeler olduğu görülmektedir.

Tablo 3 : Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlara Ait Güvenirlik Katsayıları Sonuçları

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Alpha
İletişim Alt Boyutu	12	0,908
Beklenti Alt Boyutu	7	0,73
İşbirliği Alt Boyutu	21	0,932
Aile Katılımı Alt Boyutu	22	0,91
Toplam	62	0,982

Tablo 3 incelendiğinde; toplam ve alt boyutlara ait güvenilirlik katsayılarının yüksek olduğu görülmektedir. 12 maddeden oluşan “İletişim” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,908, 7 maddeden oluşan “Beklenti” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,73, 21 maddeden oluşan “İşbirliği” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,932, 22 maddeden oluşan “Aile Katılımı” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,91 ve 62 maddeden oluşan ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,982 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği “İletişim” Alt Boyutu Madde Toplam İstatistikleri

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılması Sonucu Cronbach's Alpha
IL1	0,7	0,898
IL2	0,519	0,906
IL3	0,759	0,895
IL4	0,664	0,9
IL5	0,665	0,902
IL6	0,714	0,897
IL8	0,596	0,903
IL9	0,749	0,897
IL10	0,758	0,896
IL11	0,541	0,907
IL12	0,474	0,911
IL15	0,699	0,898

Tablo 4 incelendiğinde; madde 12'nin en düşük korelasyona (0,474), madde 3'ün en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmektedir (0,759).

Tablo 5: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği “Beklenti” Alt Boyutu Madde Toplam İstatistikleri Sonuçları

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılması Sonucu Cronbach's Alpha
BEK18	0,352	0,72
BEK19	0,502	0,684
BEK21	0,343	0,72
BEK22	0,447	0,699
BEK23	0,535	0,688
BEK25	0,448	0,7
BEK27	0,547	0,679

Tablo 5 incelendiğinde; madde 21' in en düşük korelasyona (0,343), madde 27'nin en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmektedir (0,547).

Tablo 6: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği “İşbirliği” Alt Boyutu Madde Toplam İstatistikleri Sonuçları

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılması Sonucu Cronbach's Alpha
İS28	0,607	0,93
İS29	0,617	0,929
İS30	0,587	0,929
İS31	0,581	0,928
İS32	0,707	0,927
İS33	0,68	0,927
İS34	0,661	0,928
İS35	0,618	0,929
İS36	0,478	0,921
İS37	0,472	0,928
İS38	0,652	0,921
İS39	0,536	0,921
İS40	0,641	0,921
İS41	0,695	0,927
İS42	0,695	0,927
İS43	0,73	0,926
İS44	0,745	0,926
İS45	0,626	0,928
İS46	0,626	0,928
İS47	0,548	0,93

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılması Sonucu Cronbach's Alpha
IS48	0,55	0,93
IS50	0,512	0,93
IS51	0,596	0,929
IS52	0,611	0,929

Tablo 6 incelendiğinde; madde 36'nın en düşük korelasyona (0,479) madde 45' in en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmektedir (0,745).

Tablo 7: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği "Aile Katılımı" Alt Boyutu Madde Toplam İstatistikleri Sonuçları

Maddeler	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarılması Sonucu Cronbach's Alpha
AK53	0,498	0,907
AK54	0,294	0,91
AK55	0,491	0,907
AK56	0,351	0,91
AK57	0,526	0,906
AK58	0,505	0,907
AK59	0,543	0,905
AK60	0,614	0,904
AK61	0,665	0,903
AK62	0,643	0,903
AK63	0,55	0,905
AK64	0,593	0,904
AK65	0,56	0,905
AK66	0,598	0,904
AK67	0,65	0,903
AK68	0,511	0,907
AK69	0,34	0,909
AK70	0,508	0,906
AK71	0,625	0,903
AK72	0,532	0,906
AK73	0,569	0,905
AK74	0,607	0,904

Tablo 7 incelendiğinde; madde 54 ' ün en düşük korelasyona (0,294) madde 67' nin en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmektedir (0,650).

Tablo 8: Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği Toplam Ölçek Puanı İle Alt Boyut Puanları Korelasyonları Sonuçları

		İletişim Alt Boyut Puanı	Beklenti Alt Boyut Puanı	İşbirliği Alt Boyut Puanı	Aile Katılımı Alt Boyut Puanı
Toplam Puan	R	0,605	0,589	0,932	0,922
	P	0,000*	0,000*	0,000*	0,000*
	N	1200	1200	1200	1200

Tablo 8 incelendiğinde; toplam puan ile alt boyut puanları arasında pozitif yönlü

anlamli ($p<0.05$) korelasyon olduğu gör÷lmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

“Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği Ölçeği” .“İletişim”, “Beklenti”, “İşbirliği”, “Aile Katılımı” olmak üzere 4 alt boyut altında toplanarak, “İletişim” ile ilgili 12 madde, “Beklenti” ile ilgili 7 madde, “İşbirliği” ile ilgili 21 madde ve “Aile Katılımı” ile ilgili 22 madde olmak üzere toplam 62 maddeden oluşmuştur.

- Kaiser – Mayer - Olkin Örnekleme değerinin 0,907 Bartlett değerinin 5102,8 $p=0,000<0,05$ olduğu ,KMO değerinin yüksek çıkması ve Barlett testinin $p<0,05$ çıkması ile faktör analizinin uygulanabilirliği ve maddeler arası korelasyonun olduğu saptanmıştır.

- Toplam ve alt boyut bazında güvenilirlik analizi gerçekleştirildiğinde; “İletişim” alt boyutunda ; 7., 13., 14. maddelerin , “Beklenti” alt boyutunda ; 16., 17., 20., 24.,26. maddelerin , “İşbirliği” alt boyutunda, 38., 39., 42., 49. maddelerin ayrırcı gücü düşük olduğu için çıkarılan maddeler olduğu saptanmıştır.

- Toplam ve alt boyutlara ait güvenilirlik katsayılarının yüksek olduğu gör÷lmektedir. 12 maddeden oluşan “İletişim” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,908, 7 maddeden oluşan “Beklenti” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,73, 21 maddeden oluşan “İşbirliği” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,932, 22 maddeden oluşan “Aile Katılımı” alt boyutunun güvenilirlik katsayısı 0,91 ve 62 maddeden oluşan toplam aracın güvenilirlik katsayısı 0,982 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu gör÷lmektedir.

- “İletişim” alt boyutuna ait madde toplam korelasyonlar incelendiğinde; madde 12’ nin en düşük korelasyona (0,474), madde 3’ ün en yüksek korelasyona sahip olduğu saptanmıştır (0,759).

- “Beklenti” alt boyutuna ait madde toplam korelasyonları incelendiğinde; madde 21’ in en düşük korelasyona (0,343) madde 27’ nin en yüksek korelasyona sahip olduğu saptanmıştır (0,547)

- “İşbirliği” alt boyutuna ait madde toplam korelasyonları incelendiğinde; madde 36’ nin en düşük korelasyona (0,479), madde 45’ in en yüksek korelasyona sahip olduğu saptanmıştır (0,745)

- “Aile Katılımı” alt boyutuna ait madde toplam korelasyonları incelendiğinde; madde 54’ ün en düşük korelasyona (0,294), madde 67’ nin en yüksek korelasyona sahip olduğu saptanmıştır (0,650)

- Toplam puan ile alt boyut puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ($p<0,05$) korelasyon olduğu saptanmıştır.

5. Öneriler

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı resmi ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıflarında görev alan öğretmenlerle aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açısına göre değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan "Aile Öğretmen İletişim ve İşbirliği Ölçeği" nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır.

"Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği" ölçeği anasınıfına çocuğu devam eden aileler için geliştirilmiş ve geçerlik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. İlköğretim kurumlarında görev alan öğretmenlerle aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açısına göre ölçmek amacıyla kullanılmak üzere ilköğretime uyarlanarak geçerlik, güvenilirlik çalışmaları yapılabilir.

"Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği" ölçeği kullanılarak Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı bağımsız anaokullarında, özel okul öncesi eğitim kurumlarında, kurum ve kuruluşlara bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev alan öğretmenlerle aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini ailelerin bakış açısına göre ölçmek amacıyla kullanılması önerilebilir.

"Aile Öğretmen İletişim Ve İşbirliği" ölçeğinin Türkiye genelinde uyarlaması yapılabilir.

Okul aile işbirliğini geliştirmek için , anne babalara ve öğretmenlere yönelik seminerler, konferanslar vb düzenlenebilir.

6. Kaynakça

1. Cömert, D., Güleç, H. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile- Çocuk ve Kurum. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 6 (1) : 131-145
2. Bulut,Ş. (2000). Altı Yaş Çocuklarında Davranış Problemleri İle Anne Ve Öğretmenlerin Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
3. Karakaş,U.U. (2002). Okul Öncesi Öğretmenlerin Yeterlikleri Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
4. Kaya, Ö.M. (2002). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katılımları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
5. Eliasan,C., Jenkins,L. (2003). A Practical Guide To Early Childhood Curriculum (Seventh Edition)
6. Ömeroğlu, E., Can Yaşar, M. (2005). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi 62: (<<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/omeroglu> adresinden 05.12. 2007 tarihinde alınmıştır).

7. Carlisle, E., Stanley,L., Kemple, K.M.(2005). Opening Doors : Understanding School and Family Influences On Family İnvolve ment Early Childhood Education Journal, 33 (3), 155-162
8. Brewer, J,A. (2001). İntroduction To Early Childhood Education Preschool Through Primary Grades (Fourth Edition)
- 9.Decker,C.A., Decker,J.R.(2005). Planning And Administering Early Childhood Programs (Eighth Edition)
- 10.Seplocha,H., (2004). Partnership For Learning Conferencing With Families , Young Children, (September)
- 11.Koç,G. (1996). Anne –Babaların Okulöncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Etkenler Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- 12.Loughran, S.B., (2008). The Importance Of Teacher/Parent Partnerships: Preparing Pre-Service And In-Service Teachers Journal of College Teaching & Learning 5 (8): 35
13. Çıngı , H. (1994) Örnekleme Kuramı Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları Ders Kitapları Dizisi 20 H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi Beytepe